

Position paper voorafgaand aan het rondetafelgesprek skaeve huse 11 juni 2026

Doel en aanleiding van het rondetafelgesprek met Commissie J&V van de Tweede Kamer: Inzicht verkrijgen in de vraag in hoeverre skaeve huse in Nederland kan uitgroeien tot een effectieve en schaalbare oplossing voor personen met verward gedrag en welke belemmeringen deze ontwikkeling in de weg staan. In dit position paper beantwoorden we zes vragen van de Commissie J&V van de Tweede Kamer. Voor dit rondetafelgesprek verzond Valente een [brief](#) op basis hiervan.

Inleiding

Branchevereniging Valente spreekt haar waardering uit voor de ambities rond skaeve huse. Steeds meer mensen uit uiteenlopende doelgroepen ondervinden de gevolgen van woningnood en het tekort aan passende woon-zorgvoorzieningen. Daaronder valt ook het concept skaeve huse, afkomstig uit het Deens en te vertalen als “bijzondere huizen voor mensen met een bijzondere leefwijze”. Dit concept biedt op kleinschalige wijze een stabiele woonomgeving op een locatie buiten een woonwijk, met verplichte begeleiding, voor mensen voor wie zelfstandig wonen in een reguliere woning niet haalbaar is, maar die ook niet passen binnen een groepsvoorziening. Vaak gaat het om personen die in het verleden ernstige woonoverlast hebben veroorzaakt, dikwijls in combinatie met verslavingsproblematiek en psychiatrische kwetsbaarheid. Volgens Valente staat hierbij vooral *onaangepast* gedrag op de voorgrond, en zijn het geen mensen die gevaarlijk of gewelddadig gedrag vertonen.

Vanuit Valente zijn er stappen gezet voor de landelijke schaalvergroting van skaeve huse, en meerdere leden bieden skaeve huse (zie onze [factsheet](#)). Het huidige aanbod is echter niet toereikend, mede door de grote en snelle toename van het aantal mensen met een Wlz-indicatie in de maatschappelijke opvang (MO). Deze toename kan ook mogelijkheden bieden omdat deze financieringsstroom landelijk is, en minder vraagt van gemeenten dan wanneer skaeve huse cliënten vanuit de Wmo bekostigd moeten worden.

1 Wat zijn de huidige ervaringen in Nederland met skaeve huse?

Gemeenschappelijk doel is duurzaam én regelarm wonen. De ervaringen zijn overwegend positief. In de praktijk blijkt dat bewoners in skaeve huse vaak voor het eerst in lange tijd stabiliteit en geluk ervaren. Conflicten en problematiek nemen af en stabiliseren. Uit ervaringen van gemeenten en zorgorganisaties blijkt dat het aantal incidenten en meldingen rond deze groep vaak sterk afneemt na plaatsing in skaeve huse. Rond de locatie van Valente-lid Kwintes in Hilversum, bijvoorbeeld, zijn de politiemeldingen van circa 150 per jaar teruggelopen naar vrijwel nul.

Skaeve huse zijn niet alleen een láátste kans voor mensen die structureel overlast veroorzaken of vastlopen in reguliere woonvormen, maar vaak ook een éérste kans voor rust, structuur en eigenwaarde.

2 Wat is de stand van zaken omtrent het aantal skaeve huse in Nederland?

Voor zover bekend zijn er in Nederland circa 25 locaties met skaeve huse aanpak, verspreid over alle provincies behalve Flevoland en Friesland. Het gaat om kleine clusters van woningen (vaak 4 tot 12 per locatie), passend bij het uitgangspunt van kleinschaligheid, rust en beheersbaarheid. In totaal is er plek voor ongeveer 150 mensen. Dit aantal fluctueert en vertoont een lichte groei. Daarnaast zijn

er circa 26 locaties in ontwikkeling. Er zijn 1000-1500 plekken nodig, maar sinds de eerste realisaties rond 2005 is het aantal plekken slechts geleidelijk toegenomen. Zie ook de [factsheet](#) van Valente.

3 Waarom komen de ontwikkelingen van skaeve huse nog niet echt van de grond? Tegen welke problemen lopen gemeenten aan bij de uitrol van skaeve huse.

Ze komen wel van de grond, maar op erg kleine schaal en in een tijdsfad van minimaal 10 jaar. De belangrijkste belemmering is weerstand in de omgeving, die vaak sterk bepalend is voor het tempo van realisatie. Buurtbewoners maken zich zorgen over mogelijke overlast, ook al blijkt uit bestaande locaties dat incidenten in de praktijk beperkt zijn. De beeldvorming speelt hierin een grote rol, waarbij negatieve framing in media en politiek het draagvlak kan beïnvloeden.

Daarnaast is er sprake van bestuurlijke kwetsbaarheid: projecten zijn vaak afhankelijk van enkele sleutelfiguren en kunnen stilvallen bij wisselingen van bestuur of projectleiding. Ook stellen gemeenten soms zó strenge locatie- en afstandseisen dat realisatie in de praktijk nauwelijks mogelijk is.

Verder is de samenwerking complex, omdat skaeve huse raken aan meerdere domeinen tegelijk (wonen, zorg en veiligheid), waarbij baten en lasten verspreid zijn over verschillende partijen. Gerelateerd aan deze versnippering: hoewel de maatschappelijke baten groot kunnen zijn (minder overlast, minder zorg- en politie-inzet en minder uitval), vallen deze baten niet altijd op dezelfde plek als waar de investeringen worden gedaan.

4 Welke rol kan het rijk spelen in de versnelde uitrol van skaeve huse?

Stimuleren en belonen van het maken van langjarige bestuurlijke afspraken om skaeve huse te realiseren. Daarnaast kan het rijk bijdragen door bestaande landelijke programma's daadwerkelijk uitvoeringskracht te geven, zodat skaeve huse niet alleen beleidsmatig bestaan maar ook feitelijk worden gerealiseerd. Ook kan het rijk helpen door domeinoverstijgende financiering te ondersteunen, zodat de baten (zorg, veiligheid, maatschappelijke opvang) en lasten beter in balans komen. Verder ligt er een rol in het verminderen van stigma en het versterken van kennisverspreiding: door goede voorbeelden zichtbaar te maken en gemeenten actief te ondersteunen met bewezen aanpakken, businesscases en handreikingen. Dit helpt om weerstand te verminderen en besluitvorming te versnellen.

5 Welke potentie is er nog voor skaeve huse?

Er blijft duidelijke potentie voor skaeve huse, met name doordat bewoners zelfstandig kunnen wonen met behoud van hun woonplek. De ondersteuning is maatwerk en wordt afgestemd op het individu.

Daarbij komt dat skaeve huse aantoonbaar bijdragen aan stabiliteit bij een groep waarvoor 'regulier wonen' niet werkt, ondanks eerdere pogingen via bijvoorbeeld Housing First of beschermd wonen. Het gaat om mensen met een langdurige combinatie van psychiatrische problematiek, verslaving en dakloosheid, voor wie alternatieven vaak uitgeput zijn.

De potentie ligt ook in het feit dat het een relatief eenvoudige en kostenefficiënte woonvorm is, met beperkte begeleiding en relatief lage structurele kosten. De baten zitten grotendeels in kosten die worden voorkomen doordat bewoners beter op hun plek zitten. Denk aan lagere zorg- of ondersteuningsbehoefte, minder politie-inzet door minder overlast en delicten, voorkomen van huisuitzetting.

6 Hoe groot kan de oplossing van skaeve huse zijn in relatie tot problemen met verward gedrag?

Skaeve huse zijn geen generieke oplossing voor de totale problematiek rond verward gedrag, maar een vorm van huisvesting. De schaal ervan is per definitie beperkt, omdat het gaat om een zeer specifieke doelgroep.

Wel kunnen skaeve huse een belangrijke systeemfunctie vervullen: ze vangen een groep op die anders langdurig zorgt voor overlast, hoge maatschappelijke kosten en menselijk leed. Er wordt veelal gewerkt met multidisciplinaire teams die samenwerken binnen een netwerk. Daarbij is er een sterke verbinding met de wijk, zowel met zorgpartners als met partijen in het veiligheidsdomein. Daarmee ontlasten zij de maatschappelijke opvang, reguliere wijken en crisisvoorzieningen. In die zin dragen ze bij aan het beter functioneren van het geheel, mits ingebed in regionale samenwerking en landelijke randvoorwaarden die opschaling mogelijk maken.

De verhalen achter skaeve huse

Het huisje van **Hans** staat op een mooi stukje groen bij een bedrijventerrein. Een ideale plek voor skaeve huse, een woonvorm waar vaak veel weerstand tegen is. 'Mensen weten niet wat het is en dan zijn ze bang. Ik ben gewoon Hans.'

[Lees de reportage >](#)

Laura woont in skaeve huse Leidsche Rijn. 'Ze kunnen wel zeggen dat ik het aan mezelf te danken heb, maar het had vooral met miscommunicatie met de burens te maken. Ik wil vooral graag met rust gelaten worden.'

[Lees het interview >](#)

In Hilversum startte Harro Koeleman bijna tien jaar geleden Keerpunt Zuid. Het aantal politiemeldingen over de kleine groep bewoners daalde van zo'n 150 per jaar naar vrijwel nul. **Waarom komen er niet meer huisjes?**

[Lees het artikel >](#)